

De opgave voor de 2^e herijking Deltaprogramma IJsselmeergebied

Lukas Meursing
6 juni 2024

**NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA**

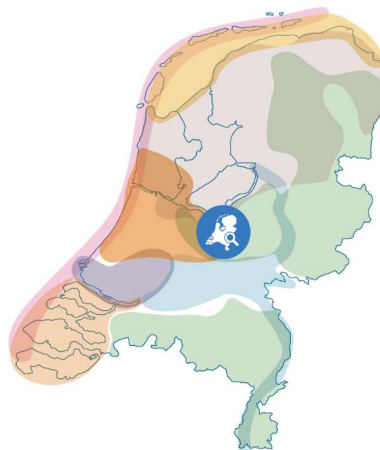

Nationaal Deltaprogramma

*Nederland moet in 2050 klimaatbestendig
en waterrobuust zijn.*

*Dit betekent dat de waterveiligheid, de
zoetwatervoorziening en de ruimtelijke
inrichting op orde moeten zijn.*

*Alleen dan kan ons land de gevolgen van
klimaatverandering goed blijven
opvangen.*

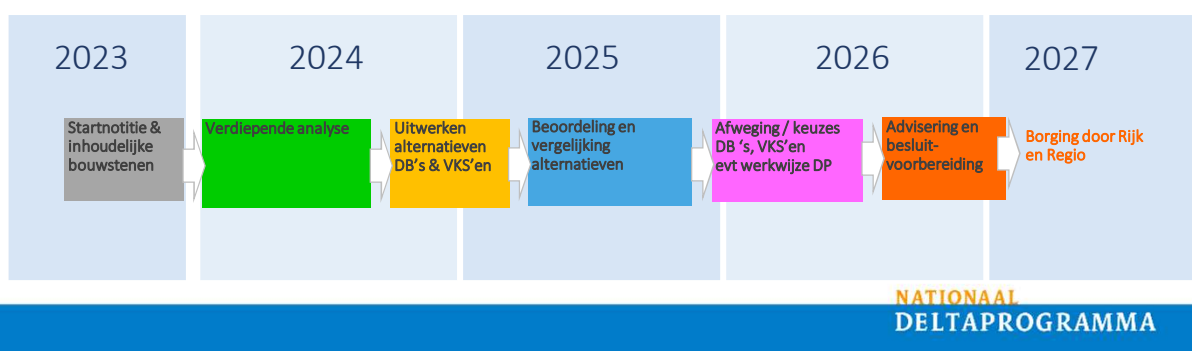

**NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA**

Herijking Deltaprogramma

- Deltabeslissing = keuzen van nationaal belang
- (Regionale) Voorkeursstrategie = integrale afwegingen in regio's
- Voor IJsselmeergebied zowel een DB als VKS
- Herijken in 6-jaarlijkse cyclus

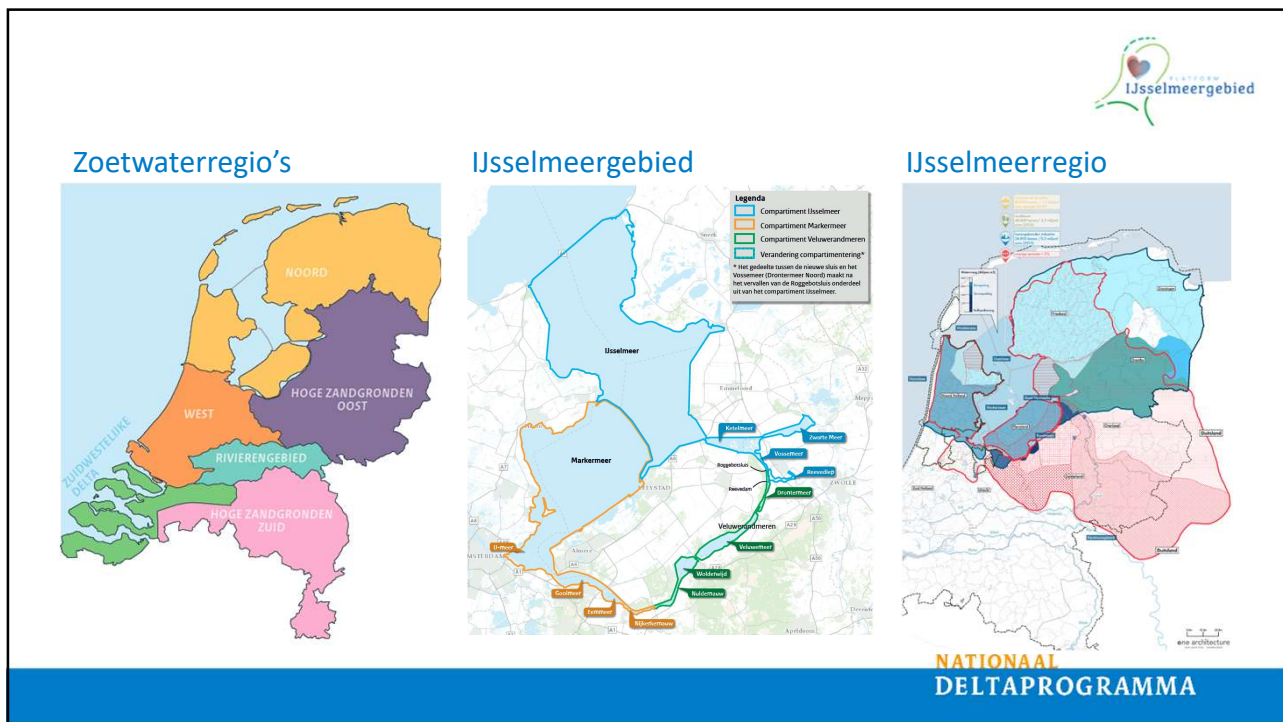

Structuur Deltabeslissingen en Voorkeursstrategieën

Deltabeslissing	Deltabeslissing	Deltabeslissing	Deltabeslissing + Voorkeursstrategie
Wettelijke normen voor waterveiligheid, Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)	Landelijke strategie, maatregelen in zoetwaterregio's	Landelijke strategie, maatregelen in werkregio's	IJsselmeer, Markermeer, Randmeren en samenhang met gehele gebied

NATIONAAL DELTAPROGRAMMA

Deltabeslissing en Voorkeursstrategie

• Zoetwaterbeschikbaarheid

- *Flexibel peil op het IJsselmeer en Markermeer tijdens de zomerperiode*
- *Oproep tot zorgvuldig omgaan met water in omliggende regio's*
- *Flexibel peilbeheer in de regio om water vast te houden*
- *Optie: vergroten zomerbandbreedte van 20 cm tot maximaal 50 cm na 2050*

• Waterveiligheid

- *Spuien als het kan, pompen als het moet*
- *Een gematigde beheersing van de meerpeilpieken na 2050*
- *Optie: meerpeilstijging – winterpeil - van maximaal 30 cm na 2050*

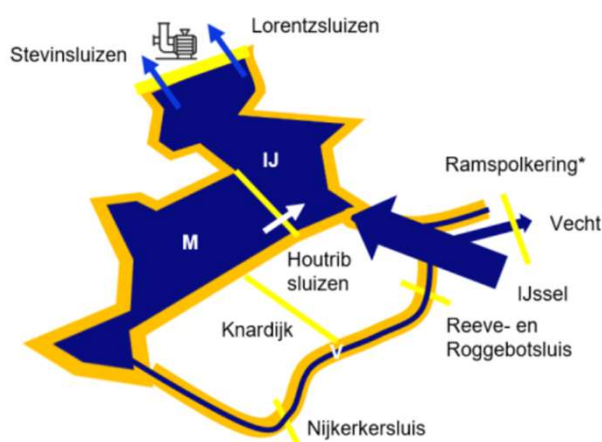

**NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA**

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

Deltabeslissing waterveiligheid

Systeem

Stuurknoppen

Wateraanvoer

Afvoercapaciteit

Bergingscapaciteit

Waterkeringen

Peilbeheer

Deltabeslissing

Het Rijk houdt bij wijziging afvoerverdeling expliciet rekening met IJsselmeergebied

Combinatie van spuien en pompen. Onderzoek vervanging spuisluizen 2050.

Voldoen uiterlijk in 2050 aan de wettelijke normen

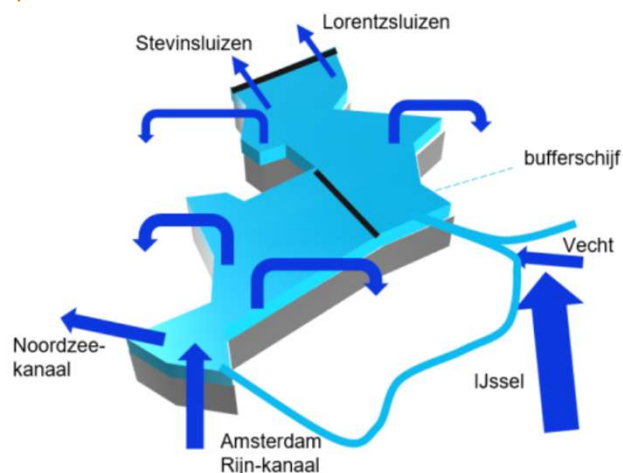
Winterpeil stijgt niet tot 2050, rekening houden met max 30 cm na 2050

Bron illustratie: Verkennende systeemanalyse
IJsselmeergebied, Deltares 2022

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

Deltabeslissing zoetwater

Systeem

Stuurknoppen

Watervraag

Wateraanvoer

Buffercapaciteit

Peilbeheer

Deltabeslissing

Bestuurlijke afspraken
waterverdeling bij
watertekort

Het Rijk houdt bij wijziging
afvoerdeling expliciet
rekening met
IJsselmeergebied

Zomerpeil flexibel, optie
open buffer vergroten
tot 50 cm na 2050

Bron illustratie: Verkennende systeemanalyse
IJsselmeergebied, Deltares 2022

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

Ontwikkelingen IJsselmeergebied

- De zeespiegel stijgt sneller
- Het wordt natter
- Het wordt droger
- Het wordt zouter
- Het wordt voller

De KNMI'23-klimaatsscenario's voor Nederland samengevat

	Versnelling van de zeespiegelstijging
	Toename van de gemiddelde temperatuur en van hitte
	Meer zon
	Toename van droogtes
	Nattere winters
	Toename van extreme zomerbuien
	Mogelijk sterkere windstoten en valwinden bij buien
	Weinig verandering in windsnelheid en -richting

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

Inzichten: waterveiligheid

- Combinatie van individueel niet uitzonderlijke factoren kan zorgen voor extreme situaties
- Peilbeheer met inzet van de nieuwe gemalen op de Afsluitdijk geeft een ander peilverloop met mogelijke consequenties voor buitendijkse gebieden en de aanliggende regionale watersystemen.
- Afvoercapaciteit in de Afsluitdijk is niet langer voldoende tot 2050 (= hoofdboodschap DP2025)

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

Inzichten: zoetwater

- De behoefte aan zoetwater in de zomer wordt groter dan waar de zoetwaterbuffer in kan voorzien
- Vullen van de zoetwaterbuffer (zomeropzet) is niet altijd mogelijk vanwege onvoldoende aanvoer
- Er dienen zich nieuwe (potentiële) watervragers aan, zoals:
  - vernatting veenweidegebied vanuit klimaatakkoord
  - ecologie van de Waddenzee (wordt onderzocht)
  - waterstofproductie
- Verzilting Afsluitdijk leidt steeds vaker tot het overschrijden van de drinkwaternorm omdat vaker lange droge periodes voorkomen. Tegengaan kost relatief veel zoetwater.

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

Inzichten: gecombineerd

- Zomerperiode en winterperiode kunnen steeds minder los van elkaar worden beschouwd. Ook neerslag- of afvoerpieken in de zomer kunnen maatgevend zijn voor waterkeringen.
- De opgave natuur is in belang toegenomen en leidt tot maatregelen die ruimte innemen in het gebied die ten koste kunnen gaan van zoetwaterbuffer en waterberging (projecten Natura2000, KRW en PAGW in IJsselmeergebied).
- Landelijke samenhang is belangrijker geworden: systeemkeuzen kunnen alleen in nationale samenhang worden genomen (afvoerverdeling rivieren bijvoorbeeld)

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

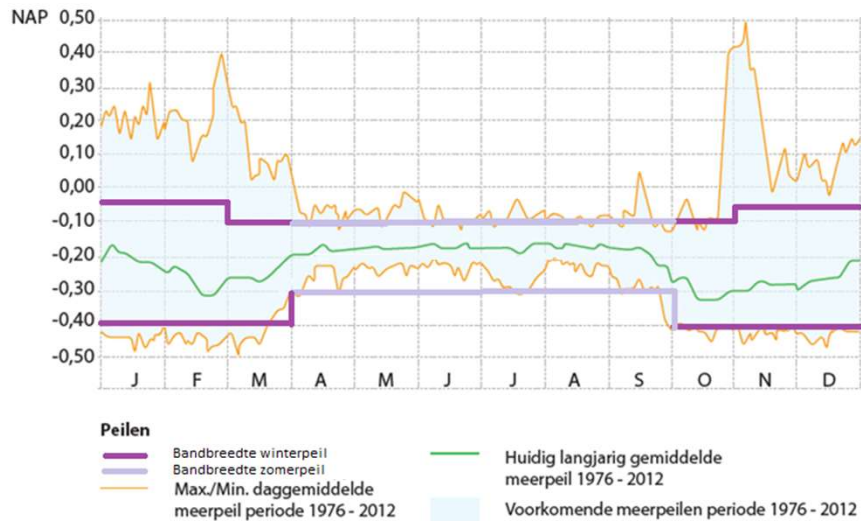
Speerpunten herijking (eerste beeld)

1. Concrete uitgangspunten formuleren voor piekbeheersing en afvoercapaciteit
2. Noodzaak en haalbaarheid meestijgen winterpeil met zeespiegel op lange termijn (na 2050) verkennen
3. Onderzoeken wenselijkheid en haalbaarheid vergroten zoetwaterbuffer
4. Afvoerverdeling Rijntakken bij laagwater
5. Afname zoetwaterbuffer en waterberging voorkomen
6. Kansen synergie in vergroten zoetwaterbuffer en waterberging onderzoeken

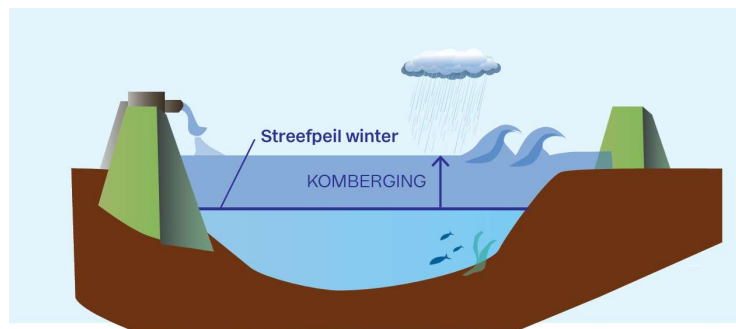
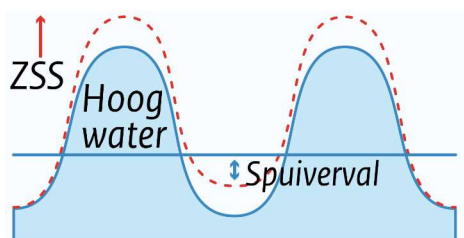
NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

1. Concrete uitgangspunten formuleren voor afvoercapaciteit en piekbeheersing

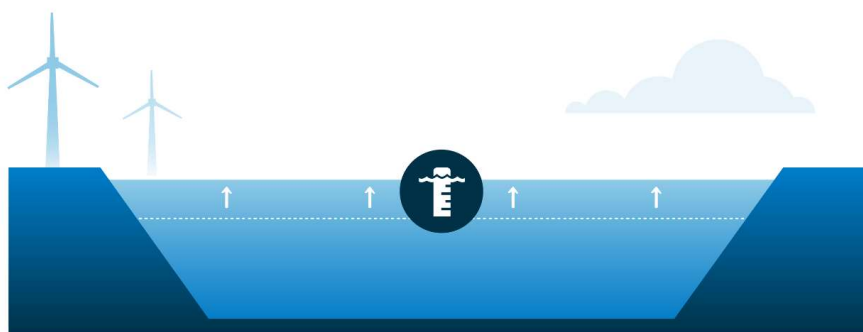
NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

2. Noodzaak en haalbaarheid meestijgen winterpeil met zeespiegel op lange termijn (na 2050) verkennen

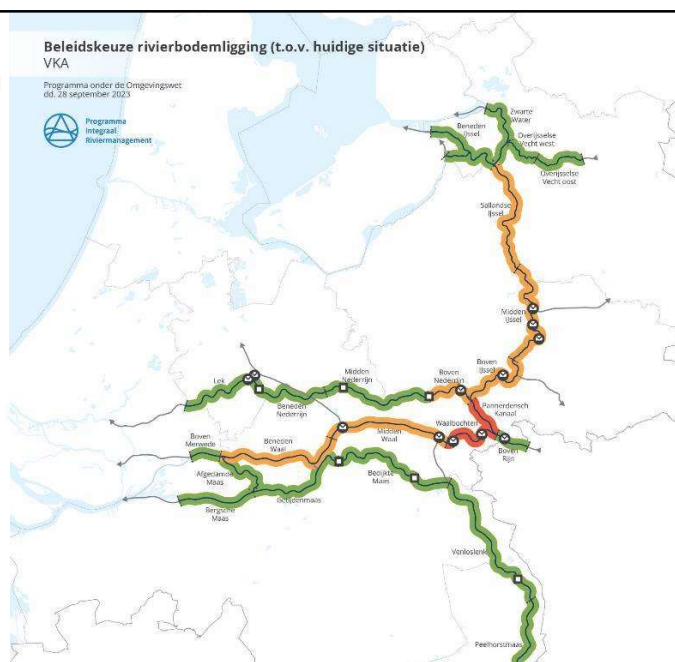
NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

3. Vergroten zoetwaterbuffer?

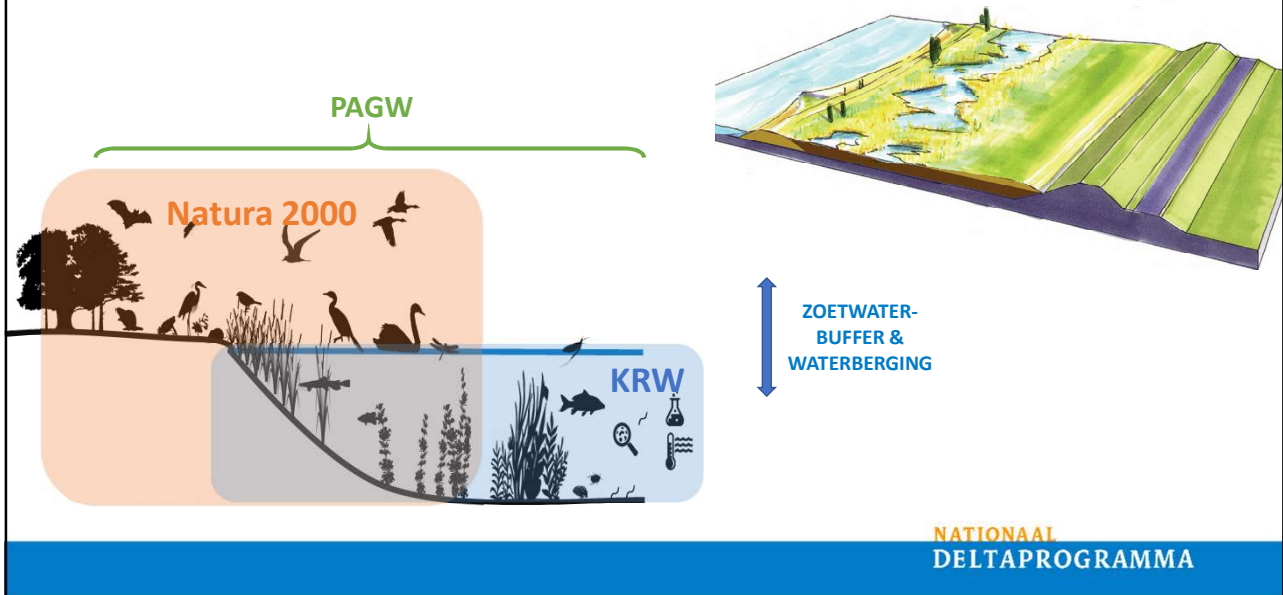
NATIONAAL
DELTA PROGRAMMA

4. Afvoerverdeling Rijntakken bij laagwater

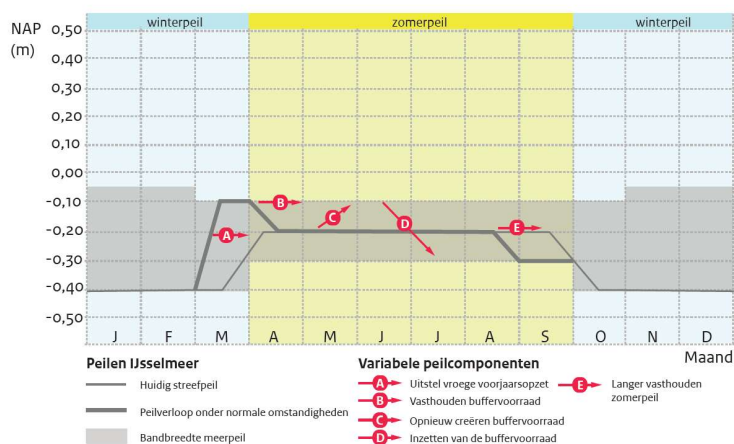

DELTA PROGRAMMA

5. Afname zoetwaterbuffer en waterberging voorkomen

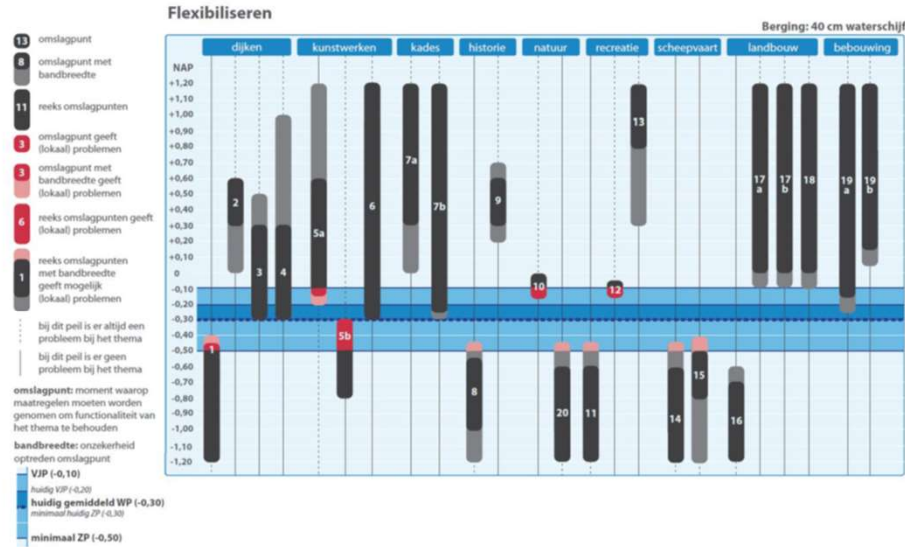

6. Synergie tussen vergroten zoetwaterbuffer en waterberging?

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

Alternatieven opstellen, beoordelen en vergelijken

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

Vervolg

Betrokkenheid BPIJ	
Bespreken alternatieven	★
Bespreken vergelijking	★
Advies herijking	★
Advies DP2027	★

NATIONAAL
DELTAPROGRAMMA

